

Wat is het ware verhaal achter het moordkruis (Steine Kruus)

Wat was er nou gebeurd?

In de vroege ochtend van vrijdag **10 maart 1719** gaat de 17 jarige Joannes Sneijers alias Hanssen, die toen op Hanssenhof woonde te Tungalroy met zijn schapen naar de niet ver van huis gelegen weidegebied om daar zijn schapen te laten hoeden. Op deze zelfde ochtend besloot ook de even oude Peter Moonen, tevens schaapherder met zijn hamels (schapen) naar de weidegebieden te trekken om zijn schapen aldaar te hoeden. Zijn vader Mattheus Moonen was afkomstig van Moonenhof in Tungalroy.

Beide herders besloten hun schapen uit te laten op dezelfde weide, die, naar we opmaken gemeentegrond was. De beide jongens komen eigenlijk gelijktijdig aan bij de weidegrond waar ze hun schapen wilden hoeden.

Beiden wilden het weiland als eerste binnengaan en hierdoor ontstond er een ruzie en begonnen ze elkaar uit te schelden. De ruzie nam in hevigheid toe en een oplossing leek er niet te komen. Op een gegeven moment was de ruzie zo erg dat men elkaar met de herdersschopjes te lijf gingen. Herdersschopjes werden gebruikt om stukjes zand uit de grond te scheppen en die naar de afgedwaalde schapen te gooien, zodat de kudde bij elkaar bleef. Niemand was in de buurt, maar de ruzie verhevigde.

Op een gegeven moment kreeg Peter Moonen met het herdersschopje van Jan Sneijers per ongeluk een dusdanige slag op zijn hoofd dat Jan hem hiermee de hersens insloeg en dat Peter Moonen vervolgens dood neerviel.

Totaal ontredderd stond Jan Sneijers in het veld. Hij moet direct naar huis zijn gegaan en zijn voorval gemeld hebben aan zijn vader Jacobus Sneijers.

Wat er daarna precies gebeurd is, is niet helemaal duidelijk, maar Jan Sneijers dook onder. Zijn vader denkt heel goed over de kwestie na en begrijpt ook dat de genadeslag die zijn zoon toebracht aan Peter Moonen volstrekt niet de bedoeling was. Hij begrijpt dat het leven van zijn zoon daarmee ten einde zou zijn en besluit op korte termijn, wellicht met hulp van iemand, een gratieverzoek in te dienen. Dit gratieverzoek gaat niet naar het stadhuis van Weert, naar de Schout van Weert, maar is gericht aan zijne hoogheid de Graaf van Boussu, Prins van Chimay en van het Heilig Roomse Rijk, ridder van het Gulden Vlies, Heer van de steden en het land van Weert, Nederweert en Wesseme. Deze Charles Louis-Antoine bezit dan 8/9 deel van Weert en is verwickeld in een ingewikkeld proces om de bezittingen met Ulrich, graaf van Frézin uit het huis Arberg.

In de tussentijd wordt Jan Sneijers ontboden op het stadhuis van Weert waarvan een akte op Hanssenhof wordt afgegeven op **18 april 1719** door de gerechtsbode Jan Ramackers. Hij moet op **4 mei 1719** om 10.00 uur in de ochtend op het stadhuis verschijnen om een verklaring af te leggen. Het is zeker dat hij niet heeft voldaan aan dit verzoek omdat zijn vader in de tussentijd een officieel gratieverzoek had ingediend.

Op **15 mei 1719** komt er een antwoord op het gratieverzoek door Charles Antoine d'Alsace, graaf van Boussu, prins van Chimay en het Heilig Roomse Rijk¹.

In dit schrijven wordt allereerst het gratieverzoek verder uitgewerkt en wordt gevolgd door de

---

¹ Charles-Louis-Antoine d'Alsace, prins van Chimay was een zoon van Phlippe-Louis d'Alsace en Anna-Louisa Vereycken en kreeg al op zijn veertiende jaar, in november 1688, de macht over de heerlijkheden Weert, Nederweert en Wesseme. Op 27 september 1701, toe hij meerderjarig was, vernieuwde hij de eed en trouw, dat door Arnold Costerius van Weert werd verricht. In 1723 deed de kinderloze Charles-Louis afstand van zijn goederen aan zijn jongere broer.

gratieverlening die Jan Sneijers ontvangt. Hij wordt hersteld en geven hem terug zijn goede naam en reputatie in al hunner steden, landen en heerlijkheden, zoals het was vóór het plegen van de daad, waarbij een eeuwigdurend stilzwijgen wordt opgelegd aan de schout van Weert en alle rechters, gerechtsdienaren en officieren die dit zouden kunnen betreffen. Wel moeten de totale kosten door hem voldaan worden.

De akte wordt bevestigd met het originele zegel met de wapens van de prins van Chimay. Opvallend hierbij is de vrij felle toon tegen de schout van Weert en alle andere gerechtsdienaren.

Ondertussen schakelt de vader van Jan Sneijers een notaris in om met de gratieverlening de Schepen van Weert te gaan informeren. De notaris J. Stocken confronteert de Schepen van Weert met het originele exemplaar van de gratieverlening op **19 mei 1719**.

Op 30 juni 1719 ontvangt de vader van Jan Sneijers wederom een oproep om op 15 juli 1719 te verschijnen op het stadhuis te Weert. Wederom ontvangt hij dat van de gerechtsbode Jan Ramackers

Jan Sneijers verschijnt op **15 juli 1719** wederom niet, omdat hij de gratieverlening al heeft gekregen. In overleg met vader Jacobus Sneijers en notaris J. Stocken besluit de notaris naar de zitting van 15 juli 1719 te gaan. Op deze 15^e juli 1719 gaat de zitting uiteindelijk wel door, ook al is Jan Sneijers niet present. In plaats van hem verschijnt de notaris J. Stocken met 2 getuigen, Jacobus Loijens en Henricus Peerbooms. De notaris legt uit dat Jacobus Sneijers de belangen behartigt van zijn minderjarige en onmondige zoon Jan Sneijers om te voorkomen dat er verdere procedures worden voortgezet jegens zijn zoon. Hij geeft dus in feite aan dat de Schepen van Weert én de Schout van Weert vanaf nu, na het overleggen van de gratieverlening moeten stoppen met verdere acties. De notaris neemt vervolgens fellere bewoordingen aan als de Schepen van Weert wel tot actie zouden overgaan. Hij zal dan Jan Sneijers verdedigen. Bovendien geeft de notaris aan dat vanaf nu de verdere kosten van het proces niet meer betaald zullen worden door Jan Sneijers, omdat hij met de gratieverlening heeft aangetoond dat hij verder een vrij man is en kan gaan en staan waar hij wilt. In het algemeen zet notaris Stocken hoog in tegen schout Arnold Costerius², die toch wel de allures aanneemt van een autoritair persoon. De zaak wordt aan het einde opgeschort, zeg maar afgerond met de clause dat als er zich nieuwe feiten voordoen inzake de gratieverlening de zaak weer geopend wordt. Zover komt het niet.

Een heftige gebeurtenis in Tungelroy in die tijd. Jan Sneijers wordt gerehabiliteerd en kan zijn leven weer oppakken.

In de vroegere en huidige editie van het moordkruis stond het woord jammerlijk. Jammerlijk betekent betreurenswaardig, droevig, iets wat per ongeluk gebeurd is. Jan Sneijers sloeg per ongeluk de hersenpan in van Peter Moonen. Vanaf nu kan Peter Moonen weer rusten in vrede. Zijn naam is er weer in Tungelroy!

Jan Snijers overleed overigens op 31 jarige leeftijd op 07-11-1732.

---

² Arnold Costerius werd geboren op 15-02-1650 te Weert en overleed op 24-10-1722 te Weert. Hij huwde met Catharina Smits uit Eindhoven en kreeg 12 kinderen, waarvan 5 zonen. Hij was rentmeester en scholtis van Weert. Hij diende na zijn studie een aanvraag in bij de Duiste keizer in Wenen om hem in de adelstand te verheffen. Hij kreeg een adelsbrief, maar ivm zijn functie kon hij geen titel voeren. Zie ook de artikelen op showeert.nl.

Voorstelling: Links Jan Sneijers op vrijdag 10 maart 1719 op weg naar de weidegronden in Tungalroy
Rechts: Peter Moonen op de Telheidestraat op 10 maart 1719: op weg naar dezelfde weidegronden